

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.01.1984, sp. zn. 5 To 1/84, ECLI:CZ:NS:1984:5.TO.1.1984.1

Číslo: 15/1986

Právní věta: Skutečnost, že jedním ze zpracovatelů posudku státního ústavu, jímž byl v přípravném řízení přezkoumán posudek znalců ve smyslu § 110 odst. 1 tr. ř., byl jeden ze znalců, kteří přezkoumávaný posudek podali, je vadou tohoto řízení, pro niž je třeba věc vrátit prokurátorovi k došetření.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 23.01.1984

Spisová značka: 5 To 1/84

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Důkaz znalecký

Předpisy: 141/1961 Sb. § 109

§ 110

§ 188 odst. 1 písm. f

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ČSR zamítl podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost krajského prokurátora proti usnesení krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. prosince 1983 sp. zn. 1 T 21/83.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením krajský soud podle § 188 odst. 1 písm. f) tr. ř. vrátil věc proti obviněnému MUDr. M. S. pro trestný čin vraždy podle § 219 tr. zák. a další trestné činy krajskému prokurátorovi k došetření. Podle odůvodnění napadeného usnesení obžaloba opírá vinu obviněného o znalecký posudek ústavu jako stěžejní důkaz. Ten byl však opatřen vadným postupem orgánů přípravného řízení a vzbuzuje pochybnosti o své objektivnosti, takže je třeba k podání znaleckého posudku přibrat ústav jiný. Vada záleží v tom, že znalec prof. MUDr. V. P. společně s MUDr. A. H. podal k posouzení příčiny smrti poškozené znalecký posudek a ve znaleckém posudku ústavu – lékařské fakulty UK v Hradci Králové prof. MUDr. V. P. byl současně činný jako vedoucí týmu, přičemž jde ve vztahu k prvnímu posudku o revizní posudek, který posuzoval závěry téhož znalce.

Proti tomuto usnesení podal krajský prokurátor stížnost. Namítá, že věc mu byla vrácena nesprávně. Názor krajského soudu o přezkumném charakteru posudku ústavu ve vztahu k posudku z oboru

soudního lékařství a jeho pochyby o objektivitě ústavního posudku nejsou správné a nemají oporu v ustanovení § 110 a násl. tr. ř. ani ve výsledcích přípravného řízení. Poukazuje na to, že rozhodnutí o přibrání lékařské fakulty KU v Hradci Králové bylo odůvodněno výjimečností daného případu a jeho obtížností a že nešlo o revizi dřívějšího posudku. Jeho opatření ze dne 7. 6. 1983 sp. zn. 2 Kv 32/82 neobsahuje výslovný pokyn na vyhodnocení existujícího posudku ústavem, jak v napadeném usnesení uvádí krajský soud. Posudek ústavu podle jeho přesvědčení je posudkem zcela nezávislým na posudku z oboru interny. Navíc krajský soud ani nevyslovil žádné pochybnosti o věcné správnosti ústavního posudku, nýbrž vytýká jen procesní pochybení, jež spatřuje v tom, že vedoucím týmu byl prof. MUDr. V. P. Namítá, že jakákoliv námitka podjatosti nebo neobjektivnosti ústavního posudku nebyla nikým uplatněna a že by ji případně bylo třeba řešit až v hlavním líčení. Poukazuje na to, že ústavní posudek a posudek znalců prof. MUDr. V. P. a MUDr. H. nejsou v rozporu, o čemž nepochybuje ani krajský soud. Vzhledem k uvedenému a se zřetelem i na ekonomické hledisko považuje požadavek krajského soudu za neúnosný a navrhl, aby Nejvyšší soud České socialistické republiky napadené usnesení zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České socialistické republiky přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a učinil tyto závěry:

Z obsahu spisu vyplývá, že výsledky pitvy zemřelé ze dne 17. 5. 1982 (MUDr. H. a MUDr. L.) nebyla zjištěna a objasněna příčina smrti. Proto vyšetřovatel VB přibral opatřením ze dne 2. 7. 1982 znalce internisty plk. prof. MUDr. V. P. a MUDr. A. H. z II. interní kliniky v Hradci Králové. Tito znalci podali znalecký posudek dne 1. 10. 1982. Opatřením vyšetřovatele KS SNB odboru vyšetřování VB v Hradci Králové ze dne 14. 3. 1983 byla k podání znaleckého posudku přibrána lékařská fakulta KU v Hradci Králové s odůvodněním, že znaleckou komisí tohoto ústavu je třeba komplexně vyhodnotit zdravotnickou dokumentaci zemřelé J. S., výsledek soudní pitvy a existující znalecký posudek (internistů prof. MUDr. V. P. a MUDr. A. H.) ohledně příčiny a okolností úmrtí jmenované a stanovit nejpravděpodobnější příčinu její smrti, zodpovědět otázky uvedené v tomto opatření. Na to krajský prokurátor opatřením ze dne 7. 6. 1983 pod sp. zn. 2 Kv 32/82 opatření výše uvedeného vyšetřovatele změnil a stanovil otázku pro znaleckou komisi. Uložil jí, aby zjistila na základě vyhodnocení zdravotnické dokumentace J. S., výsledků pitvy, podaných znaleckých posudků a skutkových okolností, zda poškozená zemřela smrtí přirozenou nebo násilnou. Z uvedeného se jednoznačně podává, že ve vztahu k předtím podaným znaleckým posudkům jde o revizní posudek ústavu ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 tr. ř. Námitka krajského prokurátora, že jeho opatření neobsahuje výslovný pokyn na vyhodnocení předchozích znaleckých posudků, že nejde o revizní posudek a že tedy názor krajského soudu vyslovený v napadeném usnesení není správný a nemá oporu v ustanovení § 110 tr. ř.; tato námitka není proto důvodná. Vpředu uvedené skutečnosti i obsah jeho opatření a samotný posudek ústavu svědčí o tom, že podaný posudek ústavu je posudkem revizním. Přisvědčit by bylo třeba tvrzení prokurátora, pokud by vzhledem k výjimečnosti a zvláštní obtížnosti případu, vyžadujícího zvláštního vědeckého posouzení, byl posudek ústavu vyžádán hned. Protože se tak v přezkoumávaném případě nestalo, jak o tom svědčí obsah spisu i vpředu uvedený postup orgánů přípravného řízení, pak ze znění ustanovení § 110 odst. 1 tr. ř. vyplývá, že jde o revizní posudek, který přezkoumával posudky znalců podaných před ním. Je nutno dodat, že orgány přípravného řízení v tomto případě důsledně nepostupovaly podle § 109 tr. ř., když před vyžádáním posudku ústavu nevyslechly znalce prof. MUDr. V. P. a MUDr. H. k závěrům jimi podaného znaleckého posudku a nepožádaly je o vysvětlení (srov. rozh. č. 13/1971 sb. rozh. trestních). Je proto závěr krajského soudu správný, neboť podaný ústavní posudek je k znaleckým posudkům jemu předcházejícím posudkem revizním.

Důvodný je závěr krajského soudu, pokud ze skutečnosti, že prof. MUDr. V. P. byl činný jako znalec v předchozím posudku, byl navíc vedoucím týmu, který podal ústavní revizní posudek, shledal, že je

třeba mít pochybnosti o objektivitě tohoto posudku, když vlastně přezkoumával i své závěry učiněné v původním znaleckém posudku. Orgány činné v trestním řízení v daném případě nepřihlížely k požadavku, aby pro zajištění nestrannosti znaleckého posudku a jeho plné objektivitě, jak je třeba v tomto případě požadovat, neměl účast na zpracování revizního posudku znalec, který v téže věci podával předtím znalecký posudek. Námitka krajského prokurátora, že ze strany účastníků nebyla uplatněna námitka podjatosti nebo neobjektivnosti ústavního posudku, jej nezbavovala povinnosti v zájmu nestrannosti a objektivitě žádaného posudku upozornit děkana této fakulty na skutečnost, aby členem týmu nebyl týž lékař, který byl jedním z dvojice znalců, která podávala znalecký posudek předtím, zejména pak vedoucím tohoto týmu nehledě na to, že účastníkům, tj. obžalovanému a jeho obhájci, měla být dána možnost, aby se k osobě znalce vyjádřili a mohli uplatnit eventuální námitky ve smyslu § 11 odst. 2 zák. č. 36/1967 Sb. Z obsahu spisu nic takového nevyplývá. Ostatně bylo i povinností znalce prof. MUDr. V. P. sdělit orgánům přípravného řízení skutečnost, že ve věci obžalovaného byl již činný jako znalec a vyjadřoval se k příčinám smrti poškozené. Vzhledem k tomu, že jde v přezkoumávané věci o důkaz důležitý pro rozhodnutí, jak se na tom shodují krajský prokurátor i krajský soud. Tento důkaz však s ohledem na uvedené skutečnosti nesplňuje požadavek objektivnosti požadované zákonem a jsou pochybnosti o jeho úplnosti, a proto bylo třeba vyžádat nový posudek od jiného ústavu, který by co nejúplněji posoudil jednak všechny otázky související se smrtí poškozené a jednak i obhajobu obžalovaného z hlediska až dosud jím uplatněných námitek. Za tohoto stavu věci zjištěná vada přípravného řízení má proto vliv na správnost výsledků přípravného řízení a její náprava není možná v hlavním líčení.